

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Οι λόγοι για τη διαφορά μεταξύ αντιληπτού και πραγματικού πληθωρισμού»

(2009/C 27/27)

Στις 17 Ιανουαρίου 2008, και σύμφωνα με το άρθρο 29, παράγραφος 2, του εσωτερικού της κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα:

«Οι λόγοι για τη διαφορά μεταξύ αντιληπτού και πραγματικού πληθωρισμού».

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Ιουνίου 2008, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. **O. DERRUINE**.

Κατά την 446η σύνοδο ολομέλειας, της 9ης και 10ης Ιουλίου 2008 (συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 2008), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με ψήφους 125 υπέρ και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Συστάσεις

1.1 Όπως έχει ήδη συστήσει παλαιότερα η ΕΟΚΕ, «στις στατιστικές που αφορούν τους μισθούς (ίσως μάλιστα και τα εισοδήματα) θα πρέπει το δείγμα να κατανέμεται τουλάχιστον σε πεμπτημώρια, ώστε να αξιολογείται καλύτερα η επίδραση της μισθολογικής πολιτικής επί της σταθερότητας των τιμών»⁽¹⁾. Στο σημείο 4.3.3. φαίνονται οι διαφορές στα πρότυπα κατανάλωσης, ανάλογα με το επίπεδο των εισοδημάτων. Στις διαφορές αυτές προστίθεται το γεγονός ότι η περιθωριακή τάση κατανάλωσης παρουσιάζει επίσης διακυμάνσεις· ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να μπορεί να εντοπισθεί ποια τάξη εισοδημάτων επωφελείται από ποια μισθολογική αύξηση (σε εκατοστιαίο ποσοστό). Διαφορετικά, η νομισματική πολιτική ενδέχεται να επηρεάζει κατά τρόπο μη ενδεικνυόμενο τις αυξήσεις μισθών και εισοδημάτων.

1.1.1 Συμπληρωματικά, και σύμφωνα με το εγχείρημα που διεξήγαγε η Εθνική Τράπεζα του Βελγίου⁽²⁾, θα ήταν σκόπιμο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή/και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να δημοσιεύει, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, την επίδραση του πληθωρισμού επί της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, σε συνάρτηση με το επίπεδο των εισοδημάτων τους.

1.1.2 Όσον αφορά τα νησιά της Ευρώπης, θα πρέπει το καθένα τους να διαθέτει, σε τοπικό επίπεδο, στατιστικές υπηρεσίες και δείκτες τιμών, ώστε να μπορεί να υπολογίζεται αντικειμενικά το πρόσθετο κόστος που οφείλεται στο νησιωτικό τους χαρακτήρα. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει οι στατιστικές τους υπηρεσίες να αναπτύξουν μια κοινή μεθοδολογία αξιολόγησης.

1.2 Επίσης, τα κράτη μέλη και η Eurostat θα πρέπει να κληθούν να αξιοποιούν καλύτερα τις καταγραφές των τιμών στις οποίες προβαίνουν, ώστε να εξάγουν λεπτομερείς δείκτες, διακρίνοντας την εξέλιξη των τιμών ανά κατηγορία κυκλωμάτων διανομής και ανά κατηγορία προϊόντων, χωρισμένων ανάλογα με την ποιότητά τους (προϊόντα χαμηλής ποιότητας, μέσης ποιότητας και υψηλής ποιότητας). Πράγματι, υπάρχουν βάσιμοι ίσως φόβοι ότι τα «χαμηλής ποιότητας» προϊόντα —κυρίως τρόφιμα— έχουν σημειώσει ακόμη μεγαλύτερη αύξηση στις τιμές τους. Επιπλέον, η διεθνής σύγκριση των στοιχείων σχετικά με τις τιμές, που συγκεντρώνουν τα αρμόδια για τον υπολογισμό του πληθωρισμού όργανα, θα μπορούσε να βοηθήσει να απαντηθούν τα ερωτήματα που τίθενται στο σημείο 1.4. Ακόμη, η ΕΟΚΕ διερωτάται μήπως θα ήταν σκόπιμο να μελετηθεί ένας ειδικός δείκτης τιμών για τους ηλικιωμένους.

1.3 Η ΕΟΚΕ εύχεται να ολοκληρωθούν σύντομα οι προβληματισμοί που δρομολογούνται σήμερα, υπό την αιγίδα της Eurostat, προκειμένου να προταθούν αυστηρές μεθοδολογίες ώστε να ενσωματωθεί η εξέλιξη του κόστους της κατοικίας στη μέτρηση του πληθωρισμού. Ελπίζει, επίσης, ότι θα συνοδευθούν από πρακτικές προτάσεις που θα απευθύνονται στους ενδιαφερόμενους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους. Γενικότερα η ΕΟΚΕ ζητεί να συμμετάσχει της μεθοδολογικής αναθεώρησης του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (Εν.Δ.ΤΚ) που πραγματοποιεί η Eurostat.

1.4 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να μελετήσει την παράλληλη εξέλιξη των δεικτών των τιμών κατανάλωσης, παραγωγής και εισαγωγής, καθώς παρατηρείται το εντυπωσιακό φαινόμενο η τιμή εισαγωγής ορισμένων ενδεικτικών προϊόντων να έχει μειωθεί σημαντικά, αλλά αυτό να μην γίνεται αισθητό για τον τελικό καταναλωτή. Θα ήταν απαράδεκτο να υπερτιμολογούνται ορισμένα προϊόντα επειδή οι καταναλωτές δεν διαθέτουν κάποιες σημαντικές πληροφορίες. Κάτι τέτοιο θα είχε αναπόφευκτα αντίκτυπο στο ενιαίο νόμισμα, του οποίου θα μειωνόταν η αξιοπιστία, χωρίς αυτό να φέρει καμιά ευθύνη.

⁽¹⁾ Βλ. τη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ «Οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της εξέλιξης των χρηματοπιστωτικών αγορών», ΕΕ C 10 της 15.1.2008, σ. 96, § 1.14.

⁽²⁾ Εθνική Τράπεζα του Βελγίου «L'évolution de l'inflation en Belgique: une analyse de la Banque nationale de Belgique réalisée à la demande du gouvernement fédéral» (Η εξέλιξη του πληθωρισμού στο Βέλγιο: μια ανάλυση που διεξήγαγε η Εθνική Τράπεζα του Βελγίου, κατόπιν αιτήσεως της ομοσπονδιακής κυβέρνησης), *Revue économique*, 2008, σ. 17.

1.5 Η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει η Eurostat για τη συγκέντρωση των στοιχείων, διερωτάται, όμως, μήπως θα ήταν δυνατόν να δημοσιεύονται ταχύτερα τα στοιχεία που αφορούν τις καταναλωτικές δαπάνες των ιδιωτικών νοικοκυριών. Η σημερινή καθυστέρηση είναι της τάξεως των τριών ετών (για παράδειγμα, τα στοιχεία του 2005 κοινοποιήθηκαν το 2008!!!). Ορισμένα στοιχεία (ειδικότερα, εκείνα που αφορούν την κατανομή του εισοδήματος) δεν έχουν ενημερωθεί από το ... 2001. Τίθεται, λοιπόν, το ερώτημα μήπως, λαμβανομένων υπόψη των εξελίξεων της κοινωνίας, θα ήταν σκόπιμο να διεξάγονται συχνότερα οι έρευνες (προς το παρόν, μία έρευνα ανά εξαετία).

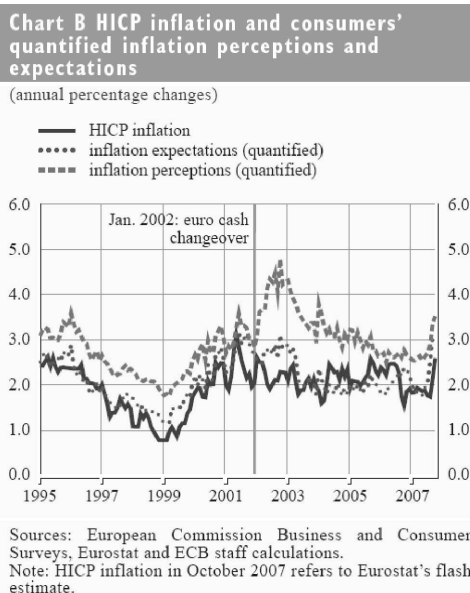
1.6 Τέλος, η ΕΟΚΕ συνιστά να υποστηριχθούν οι δημόσιοι οργανισμοί και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις που συμβάλλουν στη διαφώτιση των καταναλωτών και τους συνδράμουν όταν καλούνται να προβούν σε επιλογές, η ανάλυση των οποίων καθίσταται όλο και δυσκολότερη καθώς οι τεχνικές εμπορικής προώθησης και οι προσφορές «πακέτων» προϊόντων/υπηρεσιών γίνονται όλο και πιο επιτηδευμένες.

2. Εισαγωγή

2.1 Το ενιαίο νόμισμα, από την καθιέρωσή του ήδη (καθορισμός των ισοτιμιών το 1999, κυκλοφορία των κερμάτων και τραπεζογραμματίων το 2002 για τα πρώτα μέλη της ΟΝΕ), αποτέλεσε αντικείμενο κάθε είδους επικρίσεων: σε πρώτη φάση, η υποτίμηση του ευρώ σε σύγκριση με τα κυριότερα διεθνή νομίσματα προκάλεσε κάποιες κοροϊδίες, ενώ η ραγδαία άνοδος του τα τρία τελευταία χρόνια οδήγησε σε ανησυχίες όσον αφορά την εξωτερική ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Άλλωστε, ορισμένες κυβερνήσεις τροφοδότησαν το αίσθημα αυτό προκειμένου να αποκρύψουν τα δικά τους σφάλματα στις οικονομικές πολιτικές. Μάλιστα, κάποιοι κύκλοι —που αντιπροσωπεύουν μια μικρή μειονότητα, είναι η αλήθεια— υπέδειξαν το ενιαίο νόμισμα ως παράγοντα που εξηγεί, εν μέρει τουλάχιστον, την απουσία πραγματικής σύγκλισης των χωρών της ζώνης του ευρώ, και, με βάση το σκεπτικό αυτό, έφτασαν μέχρι να εξετάσουν το ενδεχόμενο αποχώρησης της χώρας τους από την ζώνη του ευρώ ...

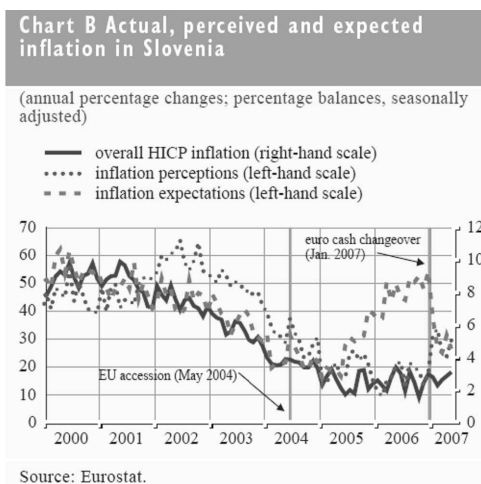
2.2 Οι στατιστικές που αφορούν τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) υποδηλώνουν ότι ο πληθωρισμός σημείωσε σημαντική πτώση κατά την τρίτη φάση προετοιμασίας της ΟΝΕ και ότι διατηρήθηκε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα έκτοτε, πιθανότατα επειδή η ευκολότερη σύγκριση των τιμών τόνωσε τον ανταγωνισμό και περιόρισε την άνοδο των τιμών. Ωστόσο, ένα μεγάλο ποσοστό Ευρωπαίων πιστεύουν ότι το ευρώ ευθύνεται για τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζει η εθνική τους οικονομία και ότι η μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα επέφερε πληθωριστικές πιέσεις που συρρικνώνουν την αγοραστική τους δύναμη. Εξάλλου, ορισμένοι θα ήταν υπέρ της επιστροφής στη διπλή επισήμανση των τιμών, κάτι που θα συνιστούσε καταστροφική οπισθοδρόμηση σύμφωνα με τους υποστηρικτές της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Το αποτέλεσμα είναι μια δυσπιστία έναντι του ευρώ και, πέραν αυτού, της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Αναφέρεται ενδεικτικά ότι, τον Σεπτέμβριο του 2002, το 59 % των Ευρωπαίων θεωρούσαν «γενικά θετικό» το ενιαίο νόμισμα, έναντι 29 % που το αντιμετώπιζαν με δυσπιστία (δημοσκόπηση του Ευρωβαρομέτρου, 2006). Τέσσερα χρόνια μετά, ο ενθουσιασμός που είχε εγείρει ένα από τα σπουδαιότερα ευρωπαϊκά πολιτικά εγχειρήματα της τελευταίας εικοσαετίας έχει σχεδόν εξαφανιστεί: το 81,4 % των πολιτών πιστεύουν ότι το ευρώ επέφερε αύξηση των τιμών.

2.3 Μέχρι την καθιέρωση του ευρώ, η εξέλιξη του αντιληπτού από τους καταναλωτές πληθωρισμού αντιστοιχούσε χονδρικά στον ΕνΔΤΚ. Αυτό έπαψε να ισχύει από το 2002, ενώ το 2003 σημειώθηκε η μεγαλύτερη απόκλιση, που στη συνέχεια απορροφήθηκε εν μέρει. Από το 2006, η απόκλιση σημείωσε νέα αύξηση. Από τα τέλη του 2004, ο αντιληπτός πληθωρισμός έχει σταθεροποιηθεί σε επίπεδα ανώτερα από εκείνα του 2001.



2.4 Στις περισσότερες από τις χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004, ο πραγματικός πληθωρισμός σημείωσε αύξηση την εποχή της προσχώρησης —ή και από το 2003 ήδη—, ως συνέπεια της ανόδου της έμμεσης φορολογίας και των κρατικά ελεγχόμενων τιμών, ιδίως των τιμών των γεωργικών προϊόντων. Στη συνέχεια, σε ορισμένες από τις χώρες αυτές, σημείωσε πτώση. Όμως, ο αντιληπτός πληθωρισμός σημείωσε ταχύτερη αύξηση. Η Τσεχική Δημοκρατία είναι η μόνη χώρα όπου ο αντιληπτός πληθωρισμός είναι κατώτερος από τον πραγματικό πληθωρισμό, σύμφωνα με στοιχεία των αρχών του 2008.

2.5 Στην περίπτωση της Σλοβενίας, που είναι η πρώτη από τις χώρες αυτές που υιοθέτησε το ενιαίο νόμισμα, διαπιστώνεται επίσης ότι ο αντιληπτός πληθωρισμός σημείωσε άλμα το 2007, κατά την μετάβαση στο ευρώ σε φυσική μορφή, και ότι το άλμα αυτό είχε «προετοιμαστεί» από τις προβλέψεις αύξησης των τιμών κατά τη διετία που προηγήθηκε της μετάβασης.



2.6 Οι προβληματισμοί αυτοί σχετικά με την υγεία του ευρώ έρχονται σε αντίφαση με τις σχετικές εκτιμήσεις των χωρών, συμπεριλαμβανομένων των εξω-ευρωπαϊκών: σύμφωνα με το ΔΝΤ, το μερίδιο του ευρώ στα διεθνή αποθέματα αυξήθηκε κατά 18 % περίπου το 1999 έως και κατά 25 % το 2004. Η επιτυχία αυτή είναι ακόμη πιο σημαντική στις αναδυόμενες χώρες. Το γεγονός ότι το 37 % όλων των συναλλαγματικών συναλλαγών παγκοσμίως και από 41 % έως 63 % των εισαγωγών και εξαγωγών εκφράζονται σε ευρώ αποτελεί απόδειξη της επιτυχίας του.

2.7 Η παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας φιλοδοξεί να εξηγήσει καλύτερα την εξέλιξη του πληθωρισμού, καθώς και τους λόγους της συνεχιζόμενης απόκλισης μεταξύ του αντιληπτού από το ευρύ κοινό πληθωρισμού και του πραγματικού πληθωρισμού, και να διατυπώσει, ενδεχομένως, ορισμένες συστάσεις.

3. Εξέλιξη των τιμών στην ζώνη του ευρώ και στις τρεις μη συμμετέχουσες χώρες

3.1 Κατά την άποψη πολλών Ευρωπαίων, το ευρώ οδήγησε σε αύξηση των τιμών. Εάν, όμως, συνέβαινε κάτι τέτοιο, τότε ο πληθωρισμός θα εμφάνιζε διαφορετική εξέλιξη στις χώρες της ζώνης του ευρώ απ' ό,τι στις λοιπές χώρες. Η εξέλιξη, όμως, των τιμών στην ζώνη του ευρώ ήταν ανάλογη με την εξέλιξη στις τρεις χώρες (Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία) που δεν συμμετείχαν στο ενιαίο νόμισμα.

3.1.1 Στον πίνακα συσχέτισης εμφανίζεται σε ποιον βαθμό οι διακυμάνσεις των τιμών ήταν ανάλογες στη ζώνη του ευρώ και στις τρεις λοιπές χώρες, αφενός, και, αφετέρου, μεταξύ των χωρών αυτών. Οι τιμές του κάθε διασταυρούμενου σημείου κυμαίνονται από το 0 (απουσία συσχέτισης) έως το 1 (πλήρης συσχέτιση).

Πίνακας συσχέτισης, 2000-2002

	Ζώνη ευρώ	Δανία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο
Ζώνη ευρώ	1,00	0,52	0,67	0,67
Δανία		1,00	0,35	0,47
Σουηδία			1,00	0,47
Ηνωμένο Βασίλειο				1,00

Πίνακας συσχέτισης, 2002-2004

	Ζώνη ευρώ	Δανία	Σουηδία	Ηνωμένο Βασίλειο
Ζώνη ευρώ	1,00	0,29	0,78	0,80
Δανία		1,00	0,34	0,40
Σουηδία			1,00	0,75
Ηνωμένο Βασίλειο				1,00

Πηγή: Eurostat, ίδιοι υπολογισμοί

3.1.2 Η συσχέτιση μεταξύ πληθωρισμού της ζώνης του ευρώ, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου και της Σουηδίας, αφετέρου, σταθεροποιήθηκε μετά από την μετάβαση στο ευρώ. Το αντίθετο συνέβη με τη Δανία. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η απόκλιση μεταξύ τιμών στη Δανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο μειώνεται, ενώ η απόκλιση σε σχέση με τις τιμές της Σουηδίας παραμένει σταθερή, αλλά πιο μικρή.

3.1.3 Εντύπωση προξενεί επίσης το γεγονός ότι, με εξαίρεση της συσχέτισης Δανίας — Ηνωμένου Βασιλείου, παρατηρείται μεγαλύτερη απόκλιση μεταξύ των τριών αυτών εκτός ευρώ χωρών ανά δύο, παρά μεταξύ της καθεμιάς από αυτές και της ζώνης ευρώ.

3.2 Αυτό αποδεικνύει ότι οι διακυμάνσεις των τιμών στο εσωτερικό της ζώνης του ευρώ δεν μπορούν να αποδίδονται στο ευρώ, δεδομένου ότι παρόμοιες ήταν και οι διακυμάνσεις στις χώρες που δεν υιοθέτησαν το κοινό νόμισμα.

3.3 Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι 12 κύριες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών (ατομική κατανάλωση των νοικοκυριών με βάση το σκοπό) βάσει των οποίων υπολογίζεται ο ΕνΔΤΚ, και σημειώνεται για την καθεμιά τους ο μέσος συντελεστής στάθμισης και ο ρυθμός αύξησης των τιμών κατά τα δύο έτη που προηγούνται και που έπονται της μετάβασης στο ευρώ. Δεν μπορούμε παρά να διαπιστώσουμε ότι, στο επίπεδο αυτό, μόνο τρεις κατηγορίες εμφανίζουν σαφή αύξηση της τιμής (αλκοολούχα ποτά και καπνός —για τα οποία η αύξηση μπορεί να δικαιολογηθεί από την αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης—, υγεία και μεταφορές). Αυτό δεν αποκλείει σε πιο αναλυτικό επίπεδο να έχουν σημειωθεί μεγαλύτερες αυξήσεις (λ.χ. για τα μισθώματα, οι τιμές των οποίων σημείωσαν αυξήσεις από 1,5 % μεταξύ 2000 και 2002 έως 2 % μεταξύ 2002 και 2004).

Ζώνη ευρώ	2000-2002	2002-2004	Αύξηση των τιμών	Μέσος συντελεστής στάθμισης 2000-2004
cp00 Σύνολο ΕνΔΤΚ	2,31	1,99		
cp01 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	4,47	1,50	×	157,91
cp02 Αλκοολούχα ποτά, καπνός και ναρκωτικές ουσίες	3,11	5,42	✓	39,71
cp03 Είδη ένδυσης και υπόδησης	0,64	- 0,09	×	75,87
cp04 Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο και άλλα καύσιμα	2,81	2,19	×	154,96
cp05 Επίπλωση και διακόσμηση, οικιακός εξοπλισμός και συνήθης συντήρηση κατοικιών	1,68	1,12	×	79,84
cp06 Υγεία	1,59	4,93	✓	36,04
cp07 Μεταφορές	1,49	2,51	✓	153,67
cp08 Επικοινωνίες	- 5,07	- 0,73	✓	28,23
cp09 Αναψυχή και πολιτισμός	1,22	0,10	×	98,10

Ζώνη ευρώ	2000-2002	2002-2004	Αύξηση των τιμών	Μέσος συντελεστής στάθμισης 2000-2004
cp10 Εκπαίδευση	3,46	3,49	✓	9,21
cp11 Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	3,69	3,23	✗	91,25
cp12 Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	2,86	2,53	✗	75,25

Πηγή: Eurostat, ίδιοι υπολογισμοί

4. Οι λόγοι για τη διαφορά μεταξύ αντιληπτού και παρατηρηθέντος πληθωρισμού

4.1 Κοινωνικο-οικονομικοί λόγοι

4.1.1 Η εισαγωγή του ευρώ συνέπεσε με τους μήνες που ακολούθησαν την «11η Σεπτεμβρίου» και που χαρακτηρίζονταν παγκοσμίως από κλίμα ανασφάλειας, μεταξύ άλλων και οικονομικής. Το γεγονός αυτό ενισχύθηκε από την υποβάθμιση της διεθνούς συγκυρίας, σε μια περίοδο που ήρθε σε καταφανή αντίθεση με τα έτη 1999 και 2000, όπου είχε σημειωθεί πρωτοφανής άνθηση.

4.1.2 Ένας από τους κύριους παράγοντες που εξηγούν την σταθερή αυτή απόκλιση μεταξύ του αντιληπτού και του παρατηρηθέντος πληθωρισμού έγκειται στον συνδυασμό διαφόρων στοιχείων: η συχνότητα αγοράς των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών που χρησιμεύουν για τον υπολογισμό του ΕνΔΤΚ· η εξέλιξη των αντίστοιχων τιμών· η σημασία που τους αποδίδουν οι καταναλωτές.

4.1.2.1 Στον παρακάτω πίνακα, επιχειρείται μια αντικειμενική παρουσίαση των στοιχείων αυτών, μέσω της συγκέντρωσης του συνόλου των δεικτών αναφοράς του ΕνΔΤΚ σε πέντε ομάδες: τα αγαθά και οι υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο λιγότερο συχνών αγορών (τουλάχιστον μία φορά το μήνα)· τα αγαθά και οι υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο λιγότερο συχνών αγορών, και εκείνα για τα οποία η συχνότητα αγοράς μπορεί να παρουσιάζει διακυμάνσεις ανάλογα με τα άτομα και με τις περιστάσεις. Για τις δύο πρώτες κατηγορίες, γίνεται επίσης διάκριση ανάλογα με το εάν το εν λόγω αγαθό ή υπηρεσία υπόκειται σε ισχυρό ανταγωνισμό σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

4.1.2.2 Προκύπτει σαφώς ότι, συνολικά, οι τιμές των στοιχείων αναφοράς που δεν υπόκεινται σε ισχυρό ανταγωνισμό σημείωσαν αύξηση πολύ ταχύτερη από τον μέσο πληθωρισμό κατά το διάστημα 2000-2007 (+ 2,12 %). Από τον πίνακα αυτόν, επιβεβαιώνεται επίσης ότι οι τιμές των αγαθών που αγοράζονται λιγότερο συχνά και που υπόκεινται σε ισχυρό ανταγωνισμό συνέβαλαν σημαντικά στον μετριασμό του πληθωρισμού (+ 0,37 %), καθώς, μάλιστα, επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τον πληθωρισμό (το μερίδιό τους βαρύνει κατά 27 % τον πληθωρισμό, ερχόμενο αμέσως μετά από την ομάδα «τακτικές αγορές/χαμηλός ανταγωνισμός», που αντιπροσωπεύει το 34 %).

Κατηγορίεςστοιχείων αναφοράς	Ένταση του ανταγωνισμού	Ετήσια αύξηση 2000-2007 επί %	Συμβολή στον ΕνΔΤΚ	Ποσοστιαία συμμετοχή στον ΕνΔΤΚ επί %
Τακτικές αγορές	χαμηλή	2,34	0,92	339,4
	ισχυρή	2,00	0,06	28,8
Μη τακτικές αγορές	χαμηλή	2,91	0,51	204,7
	ισχυρή	0,37	0,26	269,1
Κυμαινόμενες	—	2,38	0,37	157,88
IPCH		2,12	2,12	1 000,00

Πηγή: Eurostat, ίδιοι υπολογισμοί

4.1.2.3 Ο ρόλος των μη τακτικών αγορών που υπόκεινται σε ισχυρό ανταγωνισμό αντικατοπτρίζει τις τάσεις του διεθνούς εμπορίου και τις διαρθρωτικές του μεταβολές. Το 1995, τα δύο τρίτα των εισαγωγών μεταποιημένων προϊόντων προέλευσης εκτός της ζώνης του ευρώ προέρχονταν από χώρες με υψηλό κόστος. Το 2005, το μερίδιο αυτό σημείωσε πτώση στα 50 %. Η υποχώρηση οφείλεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιαπωνία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ το μερίδιο των αναδυόμενων οικονομιών και, σε μικρότερο βαθμό, των νέων κρατών μελών σημείωσε αύξηση. Οι εξελίξεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών ενδέχεται να επηρέασαν επίσης, θετικά ή αρνητικά, τις εμπορικές σχέσεις με τους εμπορικούς εταίρους της ζώνης του ευρώ.

Μερίδιο των (ομάδων) χωρών στις εισαγωγές της ζώνης του ευρώ

	υψηλού κόστους	εκ των οποίων			χαμηλού κόστους	εκ των οποίων	
		ΗΠΑ	Ιαπωνία	Ην. Βασίλειο		Κίνα	Νέα κράτη μέλη
1995	65,7	16,1	10,7	20,3	34,3	5	8
1997	65,2	17,7	9,6	21,2	34,8	5,8	8,4
1999	64,1	18,4	9,8	19,6	35,9	6,3	9,8
2001	60,2	18,1	8,5	18,6	39,8	7,9	11,6
2003	55,1	15,1	7,8	16,6	44,9	11	14
2005	50,7	13,9	6,7	15	49,3	14,8	13,1
Μεταβολή 1995-2005	- 15,0	- 2,2	- 4,0	- 5,3	15,0	9,8	5,1

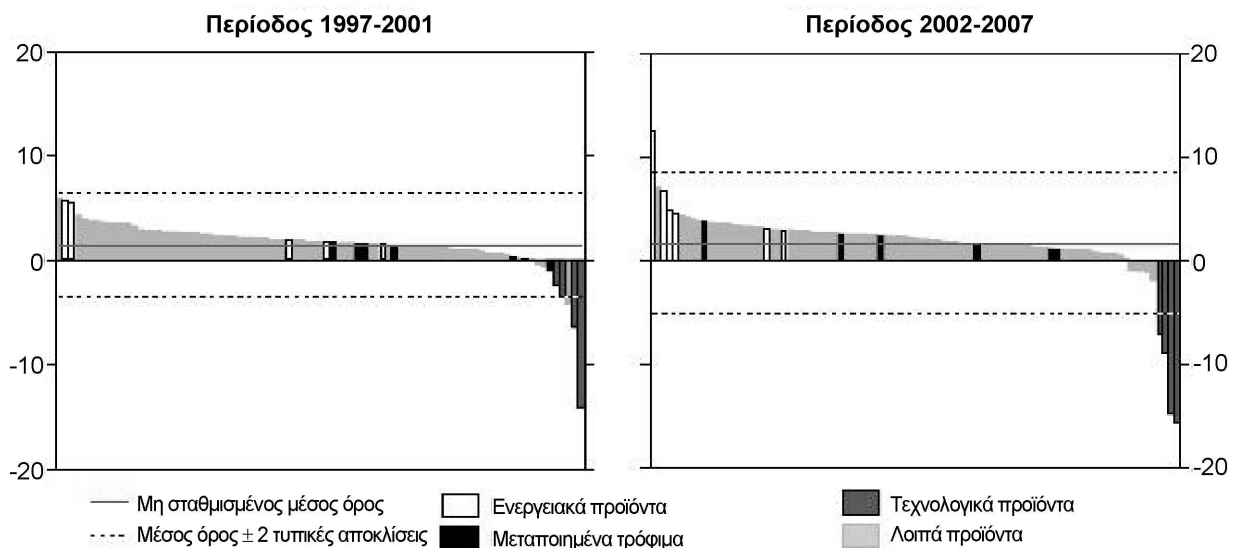
Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Μηνιαίο Δελτίο, Αύγουστος 2006

4.1.3 Από το 2002, έχει καταγραφεί αστάθεια των τιμών πολύ μεγαλύτερη απ' ό,τι κατά τα χρόνια που προηγήθηκαν της μετάβασης στο ευρώ.

Διασπορά της εξέλιξης των σχετικών τιμών

(ποσοστιαία ετήσια διακύμανση)

ΖΩΝΗ ΕΥΡΩ



Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εθνική Τράπεζα του Βελγίου, Φεβρουάριος 2008

4.1.4 Το επίπεδο εισοδήματος των νοικοκυριών επηρεάζει επίσης το πώς εκλαμβάνουν την εξέλιξη των τιμών. Συμπληρωματικά, οι διαφορές στον πληθυσμό ως προς το πώς ο καθένας αντιλαμβάνεται τον πληθωρισμό εντείνονται ενδεχομένως από την αύξηση του αριθμού των ατόμων που ζουν μόνο και που καλούνται να αρκестούν σε έναν μόνο μισθό (ή εισόδημα) για να αντιμετωπίσουν όλα τα έξοδά τους. Η κατάσταση δυσχεραίνει ιδιαίτερα όταν υπάρχουν παιδιά, όταν το εισόδημα είναι χαμηλό, για τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση, για τις γυναίκες —που εξακολουθούν να υφίστανται μισθολογικές και επαγγελματικές διακρίσεις—, για τα άτομα που έχουν «ευέλικτη» σύμβαση εργασίας.

Σχήμα 2α Πώς αντιλαμβάνονται τον πληθωρισμό και την προσωπική τους οικονομική κατάσταση οι καταναλωτές της ζώνης του ευρώ

(soldes d'opinions; cvs)



Source: Enquête de la Commission européenne auprès des consommateurs

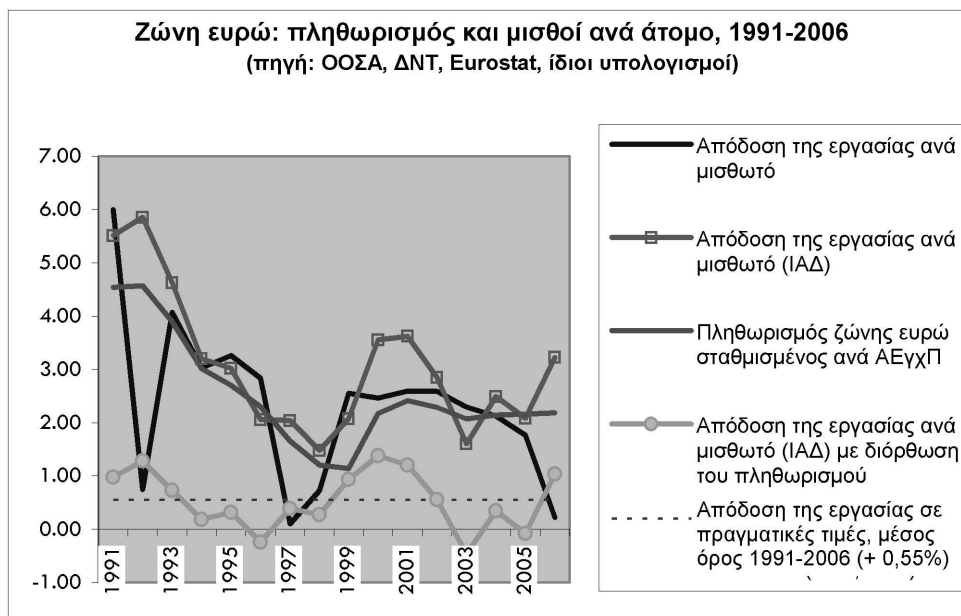
Σχήμα 2β Πώς αντιλαμβάνονται τον πληθωρισμό και την γενική οικονομική κατάσταση οι καταναλωτές της ζώνης του ευρώ

(soldes d'opinions; cvs)



Source: Enquête de la Commission européenne auprès des consommateurs

Πηγή: «Mesures et perceptions de l'inflation dans la zone euro» (Μετρήσεις και πρόσληψη του πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ), Μηνιαίο Δελτίο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, 05/2007, σσ. 63-72



4.1.5 Ας σημειωθεί ότι τα χαρακτηριστικά των αγαθών και υπηρεσιών που συγκροτούν τον ΕνΔΤΚ ενδέχεται να μεταβάλλονται από το ένα έτος στο άλλο και να εμφανίζουν βελτίωση της ποιότητας, χωρίς η τιμή τους να αλλάξει. Δεδομένου ότι ο δείκτης ΕνΔΤΚ δεν λαμβάνει υπόψη τέτοιου είδους μεταβολές, αυτό θα καταγραφεί στον δείκτη ως μείωση της τιμής (ενώ δεν αποκλείεται το εν λόγω αγαθό ή υπηρεσία να μην είναι πλέον διαθέσιμο στην αγορά υπό την προηγούμενη μορφή του· συνεπώς, η μείωση της τιμής θα συνιστά «μείωση» μόνο «στα χαρτιά», που δεν θα ανταποκρίνεται, στην πραγματικότητα, σε τίποτα). Σύμφωνα με την ΕΚΤ, το καθαρό μερίδιο που αντιπροσωπεύουν, επί των δαπανών, τα αγαθά των οποίων η ποιότητα τείνει να βελτιώνεται πολύ και συχνά, εκτιμάται σε 8-9 % περίπου του συνολικού ΕνΔΤΚ (αυτοκίνητα, υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα κλπ.).

4.1.6 Πρέπει επίσης να αναφερθούν οι πρακτικές ορισμένων εμπόρων λιανικής πώλησης και επιχειρηματιών, οι οποίοι, κατά τη μετάβαση στο ευρώ, στρογγυλοποίησαν καταχρηστικά τις τιμές προς τα άνω (μισθώματα), αν και ορισμένες πρόσθετες δαπάνες δικαιολογούνται ενδεχομένως από τις διαδικασίες που συνδέονται με την επανασημάνση κλπ., ή από το γεγονός ότι η άνοδος των τιμών δεν είχε μεταφερθεί άμεσα, επειδή προτίμησαν να συνοψίσουν τις δύο διαδικασίες σε μία, μεταφέροντας την άνοδο των τιμών κατά τη στιγμή της μετάβασης στο ευρώ. Η Eurostat εκτιμά ότι η συμβολή στον ΕνΔΤΚ της μετάβασης στο ευρώ ανήλθε σε 0,12 έως 0,29 εκατοστιαίες μονάδες επί του συνολικού ΕνΔΤΚ της ζώνης του ευρώ, εντός του 2002.

4.1.7 Τέλος, ορισμένα μεμονωμένα γεγονότα, που δεν συνδέονται με το ενιαίο νόμισμα, συνέπεσαν με τη μετάβαση στο ευρώ και ενδέχεται να συνέβαλαν σε μια αύξηση του αντιληπτού πληθωρισμού. Πρόκειται για τη σημαντική αύξηση των τιμών του πετρελαίου (+ 35 % μεταξύ Δεκεμβρίου 2001 και Απριλίου 2002) και για τις πενιχρές εσοδείες που οφείλονταν στον δριμύτατο χειμώνα που έπληξε την Ευρώπη, και οι οποίες είχαν αντίκτυπο και στις εκτός της ζώνης του ευρώ οικονομίες.

4.2 Ψυχολογικοί λόγοι

4.2.1 Οι καταναλωτές ενδέχεται να δείχνουν πιο ευαίσθητοι στις ανόδους παρά στις πτώσεις των τιμών, για όποιο προϊόν και εάν πρόκειται, και η ευαισθησία αυτή οξύνθηκε από το άλμα προς το άγνωστο που αντιπροσώπευε το νέο ενιαίο νόμισμα, από τη δυσπιστία που προκάλεσαν οι πολλαπλές επισημάνσεις διαφορετικών τιμών για ένα και το αυτό προϊόν λόγω της μετάβασης στο ευρώ, και από τις σημαντικές δαπάνες που συνδέονται με αγαθά και υπηρεσίες οι τιμές των οποίων αυξήθηκαν (μισθώματα, τρόφιμα, βενζίνη).

4.2.2 Καθώς οι δαπάνες στέγασης σε περίπτωση ιδιοκατοίκησης εξαιρούνται πλέον από το «καλάθι» του ΕνΔΤΚ, οι σημαντικές αυξήσεις των τιμών των ακινήτων σε ορισμένες χώρες δικαιολογούν ίσως τη διαφορά μεταξύ του αντιληπτού και του πραγματικού πληθωρισμού.

4.2.3 Ακόμη, οι καταναλωτές που μετατρέπουν στο παλαιό εθνικό νόμισμα την τιμή σε ευρώ ενός προϊόντος που σκέπτονται να αγοράσουν, λαμβάνουν ως σημείο αναφοράς την τιμή που ίσχυε πριν από την μετάβαση στο ευρώ. Αυτό στρεβλώνει την αντίληψη των πραγμάτων, δεδομένου ότι η παλαιά τιμή δεν είναι πλέον επίκαιρη, λόγω του πληθωρισμού ⁽³⁾.

4.2.4 Πρέπει να σημειωθεί, επίσης, ότι πολλοί καταναλωτές, ακόμη μάλιστα και παρατηρητές, συγχέουν την εξέλιξη της αγοραστικής δύναμης με τις αυξανόμενες προσδοκίες σε θέματα επιπέδου διαβίωσης. Πολλοί δείκτες, όμως, υποδηλώνουν ότι οι προσδοκίες των καταναλωτών σχετικά με το επίπεδο διαβίωσης τονώνονται περισσότερο ακόμη απ' ό,τι στο παρελθόν, λόγω των συχνών τεχνολογικών μεταβολών, της εμφάνισης νέων προϊόντων ή υπηρεσιών (που έχουν την τάση να προστίθενται στις συνήθεις δαπάνες), των όλο και πιο επιτηδευμένων συστημάτων εμπορικής προώθησης, και της ταχύτερης διάδοσης των προτύπων κατανάλωσης που υπαγορεύει η κοινωνική πίεση. Για παράδειγμα, η αγορά ενός συστήματος GPS, που προστίθεται σε άλλες δαπάνες, ή η αντικατάσταση των λαχανικών από προ-πλυμένα και έτοιμα για κατανάλωση λαχανικά δημιουργούν την εντύπωση ότι βαρύνουν την αγοραστική δύναμη, ενώ οφείλονται σε πιέσεις επί του προϋπολογισμού των νοικοκυριών οφειλόμενες σε αύξηση των προσδοκιών ταχύτερη από την αύξηση των εισοδημάτων.

4.3 Μεθοδολογικοί λόγοι

4.3.1 Δεν τίθεται θέμα αμφισβήτησης της εγκυρότητας του ΕνΔΤΚ, ο οποίος στηρίζεται σε μηνιαία παρατήρηση και καταγραφή εκ μέρους των εθνικών στατιστικών υπηρεσιών για άνω των 700 αντιπροσωπευτικών αγαθών και υπηρεσιών, δηλαδή περίπου 1,7 εκατομμύριο καταγραφές σε 180 000 σημεία πώλησης κάθε μήνα.

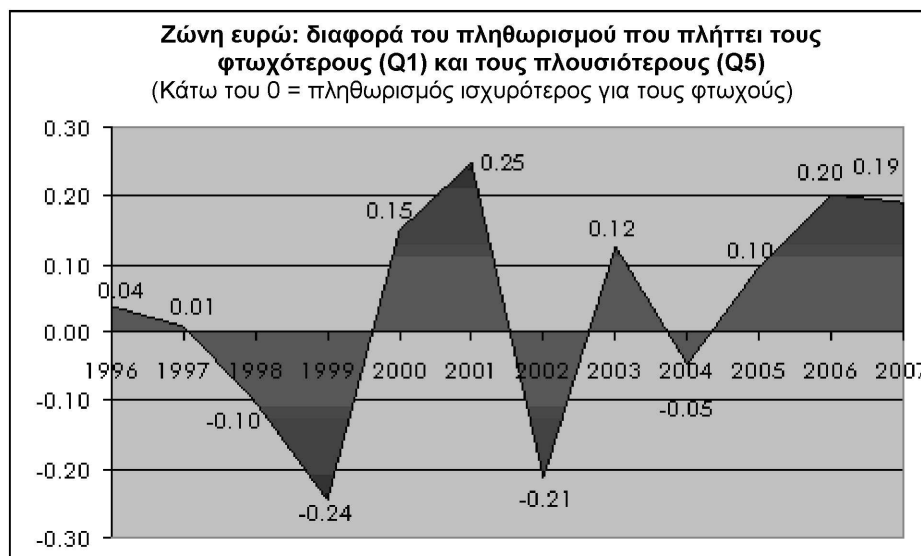
4.3.2 Πρέπει, όμως, να υπενθυμίσουμε ότι ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) προκύπτει από ορισμένες συμβάσεις, κυρίως δε όσον αφορά (1) την επιλογή των αγαθών και υπηρεσιών που χρησιμεύουν ως στοιχεία αναφοράς και αποτελούν τις συνιστώσες του και (2) τη στάθμιση του καθενός από τα στοιχεία αυτά.

4.3.3 Ωστόσο, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, η διάρθρωση των δαπανών των νοικοκυριών παρουσιάζει διακυμάνσεις σε συνάρτηση με τα εισοδηματά τους. Οι μεγαλύτερες διακυμάνσεις παρατηρούνται στα πραγματικά μισθώματα για στέγαση, τα οποία αντιπροσωπεύουν δαπάνη που βαρύνει πέντε έως έξι φορές περισσότερο το 20 % των λιγότερο ευκατάστατων απ' ό,τι το 20 % των πλέον εύπορων. Η διαφορά αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι οι τελευταίοι είναι ταυτόχρονα ιδιοκτήτες και ενοικιαστές. Ως εκ τούτου, συναισθάνονται διαφορετικά την εξέλιξη των τιμών των ακινήτων. Τα λιγότερο ευκατάστατα νοικοκυριά αφιερώνουν, επίσης, ένα μερίδιο των εσόδων τους κατά 81 % μεγαλύτερο στην αγορά προϊόντων διατροφής και μη αλκοολούχων ποτών, γεγονός που τα καθιστά πιο ευαίσθητα στις ραγδαίες αυξήσεις τιμών των τροφίμων στις διεθνείς αγορές. Τα πιο εύπορα νοικοκυριά καταναλώνουν κατά 67 % περισσότερο απ' ό,τι τα νοικοκυριά του πρώτου πεμπτημορίου για αγορά νέων οχημάτων. Καθώς, κατά το διάστημα 2000-2008, οι τιμές των νέων οχημάτων εξελίχθηκαν πολύ πιο αργά απ' ό,τι ο ΕνΔΤΚ, αισθάνονται έντονα την θετική αυτή εξέλιξη.

⁽³⁾ Παράδειγμα: στα τέλη του 2002, σκέπτομαι να αγοράσω ένα αυτοκίνητο και θυμάμαι ότι, ένα χρόνο πριν, θα μου είχε κοστίσει 100 μονάδες. Χρησιμοποιώ το 100 ως σημείο αναφοράς σήμερα, ενώ, έκτοτε, ο πληθωρισμός, σύμφωνα με τις μετρήσεις βάσει του ΕνΔΤΚ, ήταν της τάξεως του 2,2 %. Συνεπώς, η τιμή που θα έπρεπε να θεωρήσω ως τιμή αναφοράς δεν είναι 100, αλλά 102,2. Εάν καταστρώσω τα σχέδιά μου το 2007, η απόκλιση θα είναι ακόμη μεγαλύτερη, αφού η τιμή αναφοράς θα έπρεπε να είναι 114!

Ζώνη ευρώ — ΕνΔΤΚ = 1 000 (έτος: 2005)	Μέση ετήσια αύξηση επί % (2000-2008 — ΕνΔΤΚ = 2,3)	1ο πεμπτημώριο	5ο πεμπτημώριο	Διαφορά 1ο-5ο πεμπτημώριο	Μέση δαπάνη κατανάλωσης (σε ΜΑΔ)	Μερίδιο στον ΕνΔΤΚ	Διαφορά
cp01 Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	2,5	195	108	80,6	143,3	154,91	11,6
cp02 Αλκοολούχα ποτά, καπνός και ναρκωτικές ουσίες	4,1	29	17	70,6	21,4	40,71	19,3
cp03 Είδη ένδυσης και υπόδησης	1,4	54	62	- 12,9	60,3	74,20	13,9
cp04 Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο και άλλα καύσιμα	3,1	325	251	29,5	278,9	150,50	- 128,4
εξ ων: cp041 Πραγματικά μισθώματα για στέγαση	1,9	134	24	458,3	53,8	63,50	9,7
cp042 Τεκμαρτά μισθώματα για στέγαση	—	106	151	- 29,8	143,9		-
cp05 Επίπλωση και διακόσμηση, οικιακός εξοπλισμός και συνήθης συντήρηση κατοικιών	1,3	41	69	- 40,6	56,8	76,5	19,7
cp06 Υγεία	2,5	31	42	- 26,2	35,7	41,67	5,9
cp07 Μεταφορές	2,8	92	146	- 37,0	125,6	153,31	27,7
εξ ων: cp071 Αγορά οχημάτων	1,2	23	70	- 67,1	48,1	47,93	- 0,1
cp08 Επικοινωνίες	-2,7	37	24	54,2	28,6	29,19	0,6
cp09 Αναψυχή και πολιτισμός	0,6	64	90	- 28,9	83,0	94,66	11,7
cp10 Εκπαίδευση	4,0	7	10	- 30,0	8,7	9,49	0,8
cp11 Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	3,2	42	67	- 37,3	55,2	93,19	38,0
cp12 Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	2,3	85	113	- 24,8	102,5	81,67	-20,8
εξ ων: cp121 Προσωπική φροντίδα	1,9	27	25	8,0	26,1	26,36	0,2
cp125 Ασφάλειες	2,5	44	63	- 30,2	55,2	18,60	- 36,6

4.3.3.1 Στο παρακάτω σχήμα παρουσιάζεται ο πληθωρισμός που υφίσταται η καθεμιά από τις ακραίες ομάδες εισοδημάτων σε συνάρτηση με το καταναλωτικό της πρότυπο και εμφανίζονται οι σχετικές αποκλίσεις από το 1996. Κατά την τελευταία αυτή δωδεκαετία, ο πληθωρισμός που πλήττει τα φτωχότερα στρώματα υπερέβη κατά έξι χρονικές περιόδους εκείνον που πλήττει τα πλουσιότερα στρώματα, ενώ το αντίθετο παρατηρήθηκε κατά τρεις χρονικές περιόδους. Για τρία χρόνια δεν διαπιστώνονται ουσιαστικές διαφορές.



4.3.3.2 Πέρα από την διαρθρωτική αυτή επίδραση, διαπιστώνεται ότι, κατά τις περιόδους αύξησης των τιμών των πρώτων υλών διατροφής, τα πιο φτωχά νοικοκυριά, που επιλέγουν τις φθηνές μάρκες ή που πραγματοποιούν τις αγορές τους στα καταστήματα που προσφέρουν μεγάλες εκπτώσεις, πάλι πλήττονται περισσότερο, δεδομένου ότι οι πρώτες ύλες διατροφής αντιπροσωπεύουν την κυριότερη συνιστώσα της τιμής κατανάλωσης των προϊόντων διατροφής (ενώ, αντίθετα, το μερίδιο των εξόδων συσκευασίας, εμπορικής προώθησης κλπ. είναι μικρότερο).

4.3.3.3 Επίσης, τα φτωχότερα νοικοκυριά δεν μπορούν να μετριάσουν τον αντίκτυπο της αύξησης των τιμών στον προϋπολογισμό τους, δεδομένου ότι, διαρθρωτικά, διαθέτουν χαμηλά ποσοστά αποταμίευσης και αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες πρόσβασης στην πίστωση, ενώ, εξάλλου, κινδυνεύουν να οδηγηθούν στην παγίδα της υπερχρέωσης.

4.3.3.4 Η διαπίστωση αυτή ισχύει και σε επίπεδο κρατών μελών, δεδομένου ότι, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα, τα νοικοκυριά αφιερώνουν διαφορετικά μερίδια των εσόδων τους στις διάφορες κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, σε συνάρτηση με γεωγραφικά χαρακτηριστικά (ο νησιωτικός χαρακτήρας επιφέρει υψηλό κόστος μεταφοράς), με το επίπεδο της κοινωνικής και οικονομικής τους ανάπτυξης (οι οικογένειες της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας αφιερώνουν στη διατροφή σχεδόν τριπλάσιο ποσοστό των εισοδημάτων τους απ' ό,τι οι ομόλογές τους των λοιπών χωρών) κλπ. Οι δύο τελευταίες στήλες δείχνουν σε ποιον βαθμό είναι ομοιογενείς οι σχετικές δαπάνες μεταξύ των διαφόρων ομάδων χωρών ή εντός της ζώνης του ευρώ (όσο χαμηλότερος είναι ο συντελεστής διακύμανσης, τόσο μεγαλύτερη ομοιογένεια υπάρχει). Στις χώρες της ζώνης του ευρώ διαπιστώνονται σημαντικές ομοιότητες, ενώ αυτό συμβαίνει λιγότερο με άλλες ομάδες χωρών. Αυτό φανερώνει τα όρια του δείκτη ΕνΔΤΚ, ο οποίος, δεδομένου ότι βασίζεται σε μέσες σταθμίσεις, δεν μπορεί, εξ ορισμού, να αντικατοπτρίζει την ιδιαίτερη κατάσταση της κάθε χώρας. Το συμπέρασμα αυτό δεν πρέπει να υποτιμάται από τις χώρες που προσχωρούν στη ζώνη του ευρώ, δεδομένου ότι έχει συνέπειες στο επίπεδο της νομισματικής πολιτικής και του πληθωρισμού.

	ζώνη ευρώ (εκτός LU)	3 «παλαιά» κράτη μέλη εκτός ζώνης ευρώ	νέα κράτη μέλη εκτός ζώνης ευρώ (εκτός Κύπρου, Μάλτας και Σλοβενίας)	Κύπρος, Μάλτα	Ρουμανία, Βουλγαρία	συντελεστής διακύμανσης μεταξύ των ομάδων αυτών	συντελεστής διακύμανσης εντός ζώνης ευρώ
Στέγαση, ύδρευση, ηλεκτρικό ρεύμα, φυσικό αέριο και άλλα καύσιμα	26,11	30,57	22,86	15,33	25,15	0,23	0,10
Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά	14,24	11,06	25,85	18,17	37,88	0,50	0,18
Μεταφορές	12,94	13,82	10,22	15,60	5,73	0,33	0,16

	ζώνη ευρώ (εκτός LU)	3 «παλαιά» κράτη μέλη εκτός ζώνης ευρώ	νέα κράτη μέλη εκτός ζώνης ευρώ (εκτός Κύπρου, Μάλτας και Σλοβενίας)	Κύπρος, Μάλτα	Ρουμανία, Βουλγαρία	συντελεστής διακύμανσης μεταξύ των ομάδων αυτών	συντελεστής διακύμανσης εντός ζώνης ευρώ
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	10,14	7,65	6,25	6,89	3,07	0,38	0,29
Αναψυχή και πολιτισμός	8,65	12,33	6,98	8,02	3,54	0,40	0,32
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	6,21	5,27	3,97	7,68	2,34	0,40	0,35
Αλκοολούχα ποτά, καπνός και ναρκωτικές ουσίες	2,61	2,56	3,05	2,32	4,78	0,32	0,40
Επίπλωση και διακόσμηση, οικιακός εξοπλισμός και συνήθης συντήρηση κατοικιών	5,77	6,34	5,00	8,30	3,39	0,31	0,13
Είδη ένδυσης και υπόδησης	5,70	4,92	6,02	8,04	4,66	0,23	0,21
Υγεία	3,53	2,12	3,54	3,89	4,07	0,22	0,44
Επικοινωνίες	3,06	2,73	5,21	3,16	4,72	0,29	0,17
Εκπαίδευση	1,05	0,63	1,05	2,59	0,66	0,68	0,61

Σημείωση: Για το Λουξεμβούργο (LU) δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία

4.3.4 Ομοίως, παρατηρείται μια διαφορά, ορισμένες φορές σημαντική, ανάμεσα στην μέση διάρθρωση των δαπανών κατανάλωσης και στον τρόπο κατά τον οποίο τα στοιχεία αναφοράς σταθμίζονται για τον υπολογισμό του ΕνΔΤΚ. Για παράδειγμα, κατά μέσον όρο, τα νοικοκυριά της ζώνης του ευρώ αφιέρωναν το 27,5 % των εισοδημάτων τους για στέγαση, ύδρευση και ενέργεια, ενώ η αντίστοιχη ομάδα στοιχείων συμμετέχει μόνο κατά 16,3 % στον ΕνΔΤΚ. Η υγεία και οι ασφάλειες είναι επίσης υποβαθμισμένες στη στάθμιση. Αντίθετα, υπερ-εκπροσωπούνται στον ΕνΔΤΚ η διατροφή, οι μεταφορές, και η κατηγορία «Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια».

Βρυξέλλες, 10 Ιουλίου 2008.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και
Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ